

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

The Academic Leadership of School Administrators in the New
Normal Age Under to the Phatthalung Primary Educational Service
Area Office 2

รอมือละ ทิพย์รุ่ง¹ นีรันตร์ จุลทรัพย์²

Romuella Thipruang, Niran Chullasap

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และวิทยฐานะ และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 303 คน ใช้วิธีสุ่มแบบอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีความเชื่อมั่น .975 และใช้วิธีการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีอิสระ ค่าเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และวิทยฐานะ พบว่า ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ทำงาน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนวุฒิการศึกษาและวิทยฐานะมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการ

Received: 2023-02-18 Revised: 2023-03-22 Accepted: 2023-03-23

¹ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University.

Corresponding Author e-mail: rommy.anis@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University. e-mail: niran09042498@hotmail.com

พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดการตั้งเป้าหมายและวิสัยทัศน์ด้านงานวิชาการ ส่งเสริมครูให้มีการใช้เทคโนโลยีและพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านหลักสูตรสถานศึกษา

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ยุควิถีชีวิตใหม่

Abstract

The objectives of this research are: to study and compare academic leadership of school administrators in the new normal age under to the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, classified by their school size, educational qualifications, working experience and academic standing, and to investigate guidelines for improvement of academic leadership of school administrators in the new normal age under to the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2. The data collected from the teachers under to the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2. The size was determined by Craigie and Morgan's table. The number of 303 people was randomly drawn by the non-returnable lottery method. The tool used is questionnaire; 5 level estimation questionnaire with confidence of .975 and an open-ended interview. The data was analyzed statistically for values of average, percentage, standard deviation. The hypothesis was tested using t-test statistics, f-test and content analysis. The research findings revealed that 1. Academic leadership of school administrators in the new normal age under to the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, both overall and on individual aspects, were at the high level. 2. Comparison of the implementation of the academic leadership of school administrators in the new normal age under to the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, classified by their school size, educational qualifications, working experience and academic standing it was found that school size and working experience there were different at the statistical significance level of .05 both overall and on the individual aspects. The educational qualifications and academic standing of were not different both overall and on the individual aspects. 3. Guidelines for improving academic leadership of school administrators in the new normal age under to the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2 were the school administrators should involve teachers in setting academic goals and vision of school; should encourage the use of technology and should develop teachers knowledge on preparation of school based curriculum.

Keywords): Academic Leadership; School Administrators; New Normal Age

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถตามศักยภาพ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์พัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยจัดให้มีการร่วมมือกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และตามมาตรา 258 จ.ด้านการศึกษา ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะระบบการผลิต การคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ประกอบกับมาตรา 261 กำหนดให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระขึ้นเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติและมีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และให้มีการทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติทุกห้าปี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก โดยประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติการศึกษา คือ การมีหลักเกณฑ์และวิธีการได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ และได้รับการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยกระดับคุณภาพการศึกษา และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นต่อไป แต่เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบัน เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องหยุดเรียน ส่งผลกระทบต่อตัวผู้เรียนในระยะยาว ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ผลกระทบที่จะต้องได้รับการจัดการให้ทันกาล ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษา ความพร้อมทางด้านอุปกรณ์รองรับการเรียน ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ยังมีไม่พอเพียง และระบบการส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูยังไม่เพียงพอ

ดังนั้น การบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบัน จึงมีความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำสถานศึกษา จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เพื่อบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบใหม่ จึงจำเป็นต้องกระตุ้นและเอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างชัดเจน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน แก่ไขการจัดการเรียนการสอนเป็นความสามารถในมน้าวใจหรือชี้นำบุคคลในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

การ ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ ในการปฏิบัติหน้าที่ กำกับติดตามให้บุคคลทำงานเป็นระบบ แน่แนวประสานงานให้ความสะดวก สร้างความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือ ให้ ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ปริยาภรณ์ เรื่องเจริญ (2560) ได้ กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่จะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ใช้โอกาส ใช้ ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหารโรงเรียนเป็นหลัก Davis and Thomas (1989) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ บทบาทสำคัญต่อครูใหญ่ที่จะเน้นกิจกรรม ในด้านการเรียน การสอนและการปฏิบัติงานในห้องเรียนของครู ตลอดจน Dimmock & Walker (2005) กล่าวถึง ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมี ความก้าวหน้าทางการเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นตำแหน่งที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่าง มากจากครู ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

ผลการประเมินสถานะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ได้มีการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) สภาพความต้องการและข้อเสนอแนะการพัฒนา คุณภาพการศึกษาโดยมีปัจจัยภายในที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและ อุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า จากการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2 ในยุควิถีชีวิตใหม่นั้น โดยเฉพาะงานวิชาการ ยังคงเป็นปัญหาใน การจัดการอยู่มาก และต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะโอกาสทางการศึกษา ความเสมอ ภาค อัตราการเข้าเรียน นักเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ 0.05 ส่วนด้านคุณภาพ การศึกษา พิจารณาจากตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษา เช่น อัตรานักเรียนต่อครูในระดับ ประถมศึกษามีอัตราส่วน 20 : 1 หากพิจารณาผลการประเมินคุณภาพของสำนักงานมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ พบว่า สถานศึกษายังไม่ได้เกณฑ์มาตรฐาน และในการสอบ O-NET ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนที่ได้ก็ต่ำกว่ามาตรฐาน ปีการศึกษา 2563 ทุกวิชาคะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 โดยเฉพาะวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ คะแนน เฉลี่ยต่ำอยู่ในช่วงร้อยละ 30.66-41.51 เท่านั้น ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนของครู นั้นถือว่าเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา การดำเนินการนิเทศโดยภาพรวมยังถือว่าไม่ประสบ ความสำเร็จเท่าที่ควร จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา แนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่าการนิเทศยังไม่เข้มแข็ง แม้สถานศึกษาแต่ละแห่งได้จัดให้มี การนิเทศโดยใช้วิธีการนิเทศที่แตกต่างกัน นิเทศโดยผู้บริหาร นิเทศโดยหัวหน้าฝ่ายวิชาการและ นิเทศโดยเพื่อนผู้สอน โดยทั่วไปผู้นิเทศยังขาดความรู้ในเนื้อหาสาระและความชำนาญในการนิเทศ การนิเทศขาดความต่อเนื่อง ส่วนด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาที่จะนำทักษะ กระบวนการทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการ สถานศึกษา ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เข้าถึงการนำเอาเทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้โดยส่วนใหญ่ยังขาดทักษะ ขาดความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ

การใช้นวัตกรรมต่าง ๆ ในการประยุกต์ใช้กับการบริหารงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถ ทักษะกระบวนการ และเทคนิค เพื่อสามารถนำพาให้การปฏิบัติงานวิชาการประสบความสำเร็จ (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายังมีปัญหาอีกมากมาย ซึ่งการบริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในสถานศึกษา และเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้สามารถพัฒนาการบริหารงานในองค์กรทุกแห่งในภาวะที่เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ ที่แตกต่างจากอดีต ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพและสู่มาตรฐานสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และวิทยฐานะ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 114 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,422 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 303 คน ปีการศึกษา 2565 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p.607-608) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามตัวแปรของ

ขนาดสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม ผ่านระบบ Google form เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) ประกอบด้วยขนาดของสถานศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และวิทยฐานะ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยผู้วิจัยใช้วิธีสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ 3 องค์ประกอบหลัก 8 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likerts Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 น.121) รวม 53 ข้อ ดังนี้ 1. การกำหนดภารกิจโรงเรียน 1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน 1.2 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 2. การบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอน 2.1 ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนของครู 2.2 ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ 2.3 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน 3.1 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู 3.2 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 3.3 ด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .975

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยถามในประเด็นต่อไปนี้ คือ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านการบริหาร

ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นางกอบขวัญ แดงบำรุง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 นางอำภา เวชสารศรี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 นางวิไลวรรณ เลี้ยงสมบูรณ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 นายสหัส หล้าสะ ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 นายเรืองศักดิ์ ครูอ้น ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัด สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 และนายธาดา เจริญฤทธิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 6 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา จุดมุ่งหมาย การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ วิเคราะห์โดยการหา ความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 วิเคราะห์โดยการหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนก ภูมิภาค การศึกษา และ วิทยฐานะด้วยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกขนาดสถานศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน ด้วยการทดสอบค่า F (F-test)
5. รวบรวมแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยการตีความวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ในภาพรวมรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

(n = 303)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุควิถีชีวิตใหม่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.15	.209	มาก
2. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.19	.245	มาก
3. ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนของครู	4.18	.237	มาก

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุควิถีชีวิตใหม่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
4. ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้	4.20	.399	มาก
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.17	.416	มาก
6. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู	4.10	.391	มาก
7. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน	4.14	.214	มาก
8. ด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี	4.08	.322	มาก
รวม	4.15	.198	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, $SD = .198$) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.20$, $SD = .399$) รองลงมา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.19$, $SD = .245$) อันดับสาม ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนของครู ($\bar{X} = 4.18$, $SD = .237$) อันดับสี่ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X} = 4.17$, $SD = .416$) อันดับห้า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, $SD = .209$) อันดับหก ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.14$, $SD = .214$) อันดับเจ็ด ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.10$, $SD = .391$) และลำดับต่ำสุด ด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.08$, $SD = .322$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกขนาดสถานศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกขนาดสถานศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ ดังนี้

ขนาดสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

วุฒิการศึกษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิทยฐานะ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามตัวแปรวิทยฐานะ พบว่า ครูผู้สอนครูที่มีวิทยฐานะ และครูที่ไม่มีวิทยฐานะมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ประกอบด้วยดังนี้

1. การกำหนดภารกิจโรงเรียน

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดการตั้งเป้าหมาย เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานที่สามารถวัดได้ ควรกระตุ้นให้ครูทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเต็มใจ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้ทำหน้าที่อย่างสุดความสามารถ รวมทั้งให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครูให้บรรลุตามเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ การกำหนดเป้าหมายชัดเจนและสามารถใช้เป้าหมายในการประเมินผล ซึ่งจะส่งผลต่อการบรรลุความต้องการของสถานศึกษาให้มีการเจริญเติบโตสอดคล้องกับยุควิถีชีวิตใหม่ได้อย่างที่วางไว้

1.2 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยที่มีผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานร่วมกันภายใต้ความเข้าใจในวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการทำงานสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมส่งเสริมให้ครูร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์สถานศึกษา พร้อมทั้งรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกันในยุควิถีชีวิตใหม่

2. การบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอน

2.1 ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการส่งเสริมด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ ตามวงจร PDCA โดยมีรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารควรควรมีการสังเกตการสอนของครูในรูปแบบที่หลากหลาย จัดตารางการนิเทศและประเมินผลการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นกัลยาณมิตรสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศแบบตรวจเยี่ยมชั้นเรียน พร้อมให้คำแนะนำแก่ครู ตั้งแต่การเตรียมเอกสารต่าง ๆ ไปจนถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศการสอนแบบมุ่งเป้าหมาย และนำปัญหาต่าง ๆ มาวิเคราะห์และแก้ไขให้เหมาะสมกับยุควิถีชีวิตใหม่ต่อไป

2.2 ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาบริบทของโรงเรียน ความต้องการของชุมชน ความรู้ความสามารถของบุคลากร ผนวกกับหลักสูตรแกนกลาง รวมถึงจุดเน้นนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่ต้นสังกัด ควรให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และวางแผนในการจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการกำกับ ดูแล ติดตาม ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พัฒนาครูให้มีความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับยุควิถีชีวิตใหม่

2.3 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการทดสอบการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา เน้นย้ำให้ครูวัดและประเมินผลนักเรียนตามระเบียบและข้อกำหนดแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีการติดตามการวัดและประเมินผลนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินที่ฝ่ายวิชาการกำหนด มุ่งพัฒนาวิธีการทำงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการจัดระบบการสื่อสาร วิธีการติดต่อ วันและเวลาระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยการสร้างกลุ่ม LINE ห้องเรียน LINE ผู้ปกครองนักเรียน และเพจของโรงเรียน เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารในยุควิถีชีวิตใหม่

3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน

3.1 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีการคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบในยุควิถีชีวิตใหม่ ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีบทบาทในการพัฒนางานวิชาการ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ให้มีความยอมรับตนเองและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองอยู่ตลอดเวลาในสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสภาพทางกายภาพของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม จัดบรรยากาศสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดห้องกิจกรรมทางวิชาการให้กับผู้เรียน ระบบอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างมากในสถานการณ์ปัจจุบัน การให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งใกล้ตัวที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้สอนต้องเป็น

กัลยาณมิตร ส่งเสริมให้มีการปรับปรุง พัฒนา ทัศนียภาพของสถานศึกษาให้สวยงาม สะอาด ปลอดภัย และให้กำลังใจแก่ครูในการพัฒนางานของสถานศึกษาต่อไปต่อไป

3.3 ด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยใน มีการดูแล มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจุดเด่นของการสอนที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้เทคโนโลยี ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนของครู ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู และลำดับต่ำสุดด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีการประชุมและสัมมนาเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับเป้าหมายทางการศึกษาและการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง ครูผู้สอนอาจเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด จึงทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งได้นำกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ การศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความหวังของผู้ปกครอง ชุมชน ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 111) ได้สรุปไว้ว่างานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง เกี่ยวกับขอบข่ายงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องตลอดจนการตัดสินใจในทิศทางที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาลกีส กาศา (2560) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกขนาดสถานศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมองว่าขนาดสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานมีผลต่อปัจจัยในการบริหารงาน เกิดจากผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารงานที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีประสบการณ์การทำงานที่มาก ผ่านประสบการณ์ร้อนหนาวมามาก ในทางกลับกันมีความแตกต่างพอสมควรกับผู้บริหารสถานศึกษาหน้าใหม่ มีประสบการณ์น้อย และสืบเนื่องจากโครงการต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างพอสมควร ส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีทัศนคติต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ภูวนาถ แก้วสุวรรณ (2557 : 72) กล่าวว่า ขนาดสถานศึกษาต่างกันการบริหารงาน งบประมาณต่างๆก็แตกต่างกัน ทำให้ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน หรือเพราะครูได้รับแนวคิด หลักการ กระบวนการ บริหาร ตามนโยบายและเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานกำหนดเป็นแนวทางเดียวกันเพื่อพัฒนาและจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริงและเป็นความรู้ที่ถาวร แต่ด้วยบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนมาก ทำให้ได้รับงบประมาณที่จัดสรรลงมามากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงสามารถดำเนินการขับเคลื่อนด้านนโยบายได้เด่นชัดกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงทำให้ทัศนคติของครูที่สังกัดในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุตา กิ่งการจร (2560) ที่

ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญพา พรหมณะ (2559) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของศราวุธ ทองอากาศ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัย ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

2.2. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เสริมสร้างความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา โดยไม่ได้เลือกคุณสมบัติผู้ได้รับการพัฒนา การเข้าอบรมตามระดับการศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้โอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ครูทุกท่านสามารถได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน จึงมีประสบการณ์และความรู้ที่ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการตามพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ เพื่อพัฒนาความสามารถความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ รวมทั้งครูอาจมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน หรือมีความสนใจในด้านเดียวกัน จึงทำให้มองภาพรวมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ไม่แตกต่างกัน ดังที่ วิรัตน์ ปานแก้ว (2552 : 101) ได้กล่าวว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันแต่มีทัศนคติและบทบาทในการทำงานไม่แตกต่างกัน เพราะสถานศึกษามีงานมากมาย ทุกคนต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบงานโดยรับผิดชอบตามความถนัดและฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ไม่ใช่วุฒิการศึกษา แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560: 66) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปานหทัย ปลงใจ และกัลยมน อินทุสุต (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากย่อมมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีความชำนาญด้านปฏิบัติงานในขอบข่ายของงานวิชาการและมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีความรู้และเข้าใจด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ส่งผลสามารถรับรู้ถึงพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอับดุลรอห์มัน มะมิง (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามตัวแปรวิทยฐานะ พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะที่ครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตามโครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ มีการอบรมพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารเองยังสามารถศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีย์ บุญเชิด (2549) ได้ ศึกษาวิจัย เรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 แบบ คือ แบบภาวะผู้นำที่ ยึดสถาบันเป็นหลัก แบบภาวะผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก และแบบภาวะผู้นำที่ยึดการประสาน ประโยชน์เป็นหลัก ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีมาตรฐานวิทยฐานะชำนาญการกับ

ผู้บริหารโรงเรียนที่มีมาตรฐานวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีมาตรฐานวิทยฐานะต่างกันปฏิบัติแบบภาวะผู้นำไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่าควรพัฒนาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการประสานงานการนำหลักหลักสูตรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยเปิดโอกาสให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร มีการใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร

2. จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยต่ำ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาทางวิชาชีพในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเอง เสริมทักษะและประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ สนับสนุนให้ครูมีการศึกษาต่อและมีการเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้นต่อไป

3. จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการใช้งานเทคโนโลยีให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินงานของสถานศึกษา สามารถเป็นผู้นำในการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีการตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาในระยะยาวต่อไป

4. จากผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนคติต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเชี่ยวชาญให้แก่ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย เช่น ดำเนินการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้เหมาะสมกับยุควิถีชีวิตใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือก หรือมีผลงานปฏิบัติที่เป็นเลิศทางด้านวิชาการ เช่น โรงเรียนที่รางวัลพระราชทาน โรงเรียนดีประจำตำบล หรือโรงเรียนในฝัน เพื่อพัฒนางานวิชาการ และหารูปแบบนวัตกรรมใหม่สำหรับการบริหารจัดการงานวิชาการให้มีคุณภาพ

3. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่ได้มาเสนอแนะเพื่อให้ความแข็งแกร่งทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. สารนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.ระยอง.มหาวิทยาลัยเกริก.
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2, สำนักงาน. (2565). *รายงานการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2565*. พัทลุง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปานหทัย ปลงใจ และกัลยมน อินทสุ.(2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต บางบอน กรุงเทพมหานคร*.วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา.กรุงเทพ;มหาวิทยาลัยรามคำแหงมหาราช.
- ธนาตล สมบูรณ์ .(2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การ แห่งการเรีนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2*. วิทยานิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี; สมุทรปราการ.
- บุญพา พรหมณะ. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*.วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.สุราษฎร์ธานี;มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- บาลกีส กาศา. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, 116 (ตอนที่ 74 ก), 1-14, 18.*
- พนัส ดั่งเอก. (2555). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- ศราวุธ ทองอากาศ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยะเวลา และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราโพพรรณี.*
- สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). *New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง. เรียกใช้เมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://dsp.dip.go.th/>.*
- สุขฤทัย จันทร์ทรงกรด. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2558). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อารีย์ บุญเชิด. (2549). *แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- อับดุลรอห์มัน มะมิง. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3. สารนิพนธ์หลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.*
- Duke, D. L.(1987). *School leadership and Instructional improvement.* New York: Random House.
- Glickman, C. D., (2007) . *Super Vision and instructional leadership: A developmental approach.* (7th th). Boston: Pearson.
- Davis, G. A., & Tomas, M. A. (1989). *Effective schools and effective teacher.* Boston: Allyn and Bacon.